Тільки ми займаємося вирішенням неврегульованих проблемних питань

Читайте і застосовуйте на практиці!
www.promo.balance.ua

ЩОДО ОБМЕЖЕНЬ У ГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКАХ

ЗАПИТ

Національний банк України

<...>

Суть запитання 1

Згідно з п. 6 Положення № 148 суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки готівкою протягом одного дня за одним або декількома платіжними документами з фізичними особами – у розмірі до 50 000 (п'ятдесяти тисяч) гривень уключно.

Підпунктом 5 п. 3 розд. I Положення № 148 визначено, що готівкові розрахунки – платежі готівкою суб'єктів господарювання і фізичних осіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги), а також за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна.

Запитання 1

1. Чи поширюється обмеження готівкових розрахунків у сумі 50 000 грн.:

- на видачу коштів під звіт працівнику, який є представником підприємства та виступає від його імені, для розрахунків із контрагентами;
- на повернення працівником до каси підприємства невитрачених підзвітних коштів;
- на виплату зарплати працівникам підприємства.

Суть запитання 2

Згідно з п. 6 Положення № 148 суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки готівкою протягом одного дня за одним або декількома платіжними документами

1) між собою – у розмірі до 10 000 (десяти тисяч) гривень уключно;

2) із фізичними особами – у розмірі до 50 000 (п'ятдесяти тисяч) гривень уключно.

Кількість суб'єктів господарювання та фізичних осіб, з якими здійснюються готівкові розрахунки, протягом дня не обмежується.

Запитання 2

2. Чи може підприємство видати з каси в один день поворотну фінансову допомогу декільком фізичним особам по 50 000 грн. кожному?

<...>

Голова Ради
ГО «Всеукраїнський бухгалтерський клуб»
Аполлон ПОЗОВ

ВІДПОВІДЬ

ЛИСТ Національного банку України від 22.05.18 р. № 50-0007/28247

ГО «Всеукраїнський бухгалтерський клуб»

Національний банк України розглянув лист громадської організації «Всеукраїнський бухгалтерський клуб» від 12.04.18 р. № 1035/0025 ВБК щодо надання роз'яснень з питань обмежень готівкових розрахунків та в межах компетенції повідомляє таке.

Згідно з пунктом 6 розділу II Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.12.17 р. № 148 (далі – Положення), суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки готівкою протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами**:**

1) між собою – у розмірі до 10 000 гривень уключно;

2) з фізичними особами – у розмірі до 50 000 гривень уключно.

Відповідно до пунктів 6 та 7 розділу II Положення суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки готівкою протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами **з фізичними особами у розмірі до 50 000 гривень.**

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товаром є будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема, цінні папери). Статтею 3 Господарського кодексу України передбачено, що господарською діяльністю визнається діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на ви-

Book ua.indb 1 30.05.2018 18:47:52

готовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

Таким чином, установлені Національним банком України вимоги поширюються на розрахунки за правочинами за участі суб'єктів господарювання, предметом яких є будь-які матеріальні та нематеріальні блага, які можуть бути оцінені в грошовій формі, **у тому числі на видачу та повернення коштів під звіт, фінансової допомоги, виплати, пов'язані з оплатою праці.**

Платежі понад установлену граничну суму проводяться через банки або небанківські фінансові установи, які в установленому законодавством порядку отримали ліцензію на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунка, шляхом переказу коштів з поточного рахунка на поточний рахунок або внесення коштів до банку чи небанківської фінансової установи для подальшого їх переказу на поточні рахунки в банку. **Кількість суб'єктів господарювання та фізичних осіб, з якими здійснюються готівкові розрахунки, протягом дня не обмежується.**

Отже, підприємство може видавати через свою касу в один день поворотну фінансову допомогу кільком фізичним особам в у розмірі до 50 000 гривень кожному.

Заступник директора Департаменту грошового обігу – начальник управління організації готівкового обігу Національного банку України
О. ГАЛИЦЬ

P

РАЗОМ ЛЕГШЕ!

Безплатне відвідування бухгалтерських семінарів у вашому обласному центрі.

Дізнатись про найближчий семінар ви можете на сайті **www.balance.ua/club**

КОМЕНТАР РЕДАКЦІЇ

ОБМЕЖЕННЯ ГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ: НОВІ РОЗ'ЯСНЕННЯ НАЦБАНКУ

Як відомо, політика Нацбанку вже давно спрямована на обмеження готівкових розрахунків. Запитання про практичне застосування такого обмеження виникали і до прийняття нового Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління НБУ від 29.12.17 р. № 148 (далі – Положення № 148). А після його прийняття їх стало ще більше.

До того ж ДФС, яка штрафує за порушення граничного розміру готівкових розрахунків, відправляє платників податків з їх запитаннями до Нацбанку (див., наприклад, Індивідуальну податкову консультацію від 06.03.18 р. № 901/ІПК/28-10-01-03-11, роз'яснення в ЗІР, категорія 109.13).

Ми розуміємо, що ви хочете бути впевнені у своїх діях. Тому громадська організація «Всеукраїнський бухгалтерський клуб» у черговий раз звернулася з офіційним запитом до НБУ із проханням дати роз'яснення щодо проблемних питань касових операцій. І отримала відповідь – лист від 22.05.18 р. № 50-0007/28247 (далі – Лист № 28247).

Коротко прокоментуємо отримані від регулятора роз'яснення.

1. Положенням № 148 (п. 6) установлено 50-тисячне обмеження готівкових розрахунків суб'єктів господарювання з фізособами. А готівкові розрахунки – це платежі готівкою суб'єктів господарювання та фізосіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги), а також за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна (пп. 5 п. 3 Положення № 148).

Однак за своєю суттю видача грошей під звіт і повернення підзвітних сум не є платежем. Адже підприємство не платить своєму працівнику гроші за будь-яким правочином, у цьому випадку він отримує їх

Book ua.indb 2 30.05.2018 18:47:52

для виконання доручення з оплати товарів, робіт і послуг та іншими операціями. Але Нацбанк дійшов висновку, що дане обмеження поширюється і на розрахунки з підзвітними особами.

Що загрожує порушникам?

За порушення порядку розрахунків, у тому числі за перевищення граничних сум готівкових розрахунків, ст. 163[15] КУпАП передбачена адміністративна відповідальність у вигляді штрафу в розмірі від 100 до 200 НМДГ (від 1 700 до 3 400 грн.). За повторне правопорушення протягом року штраф зросте і становитиме від 500 до 1 000 НМДГ (від 8 500 до 17 000 грн.).

Штрафи за цією статтею накладають на посадових осіб підприємства та фізосіб-підприємців.

Що ж робити тим, хто вже порушив обмеження при виплаті підзвітних сум?

Можна скористатися аргументами, наведеними в ухвілі ВАСУ від 21.06.16 р. (ЄДРСР, реєстр. № 58463663). Виходячи з визначення готівкових розрахунків, ВАСУ робить висновок, що видача грошей під звіт – це не платіж підприємства і не готівкові розрахунки в розумінні Положення про ведення касових операцій у національній валюті, затвердженого постановою НБУ від 25.12.04 р. № 637 (далі – Положення № 637). Оскільки визначення готівкових розрахунків із Положення № 148 аналогічне визначенню з Положення № 637, цей аргумент, як і раніше, актуальний.

Крім того, порядок застосування штрафів також є предметом судових розглядів. За правилами ст. 38 КУпАП штраф може бути накладений не пізніше ніж через два місяці із дня вчинення правопорушення (а при триваючому правопорушенні – із моменту його виявлення). Податківці вважають таке правопорушення триваючим.

Водночас суди в таких випадках нерідко визнають подібні порушення разовими і стають на бік платників податків, див., наприклад:

- ухвалу Київського апеляційного суду від 24.04.17 р. (ЄДРСР, реєстр. № 66192302);
- постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 29.01.18 р. (ЄДРСР, реєстр. № 72028116).

Більш докладно про застосування штрафів див. «БАЛАНС», 2018, № 38, с. 31.

І все-таки, щоб не доводити справу до суду, **рекомендуємо** дотримуватися 50-тисячного обмеження при розрахунках із підзвітними особами.

Як випливає з роз'яснення регулятора, дане обмеження поширюється і на виплату зарплати кожному працівнику.

2. Нацбанк підтвердив, що кількість контрагентів, з якими проводяться готівкові розрахунки протягом дня, не обмежена. Однак з урахуванням відповіді на перше запитання можна сказати, що в будь-якому разі одна підзвітна особа зможе розрахуватися з контрагентами готівкою на загальну суму не більше 50 000 грн. (більше ви не зможете їй видати).

Марина ВЛАДІМІРСЬКА, заступник головного редактора

Book ua.indb 3 30.05.2018 18:47:53